

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Ryszard Witkowski (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

przy udziale prokuratora del. do Prokuratury Krajowej Anety Orzechowskiej
w sprawie M. W.

o czyn z art. 107 § 1 i 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s.

w przedmiocie umorzenia postępowania karnego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 24 maja 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od postanowienia Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 18 października 2021 r., sygn. akt VII Kz 413/21

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Opolu

z dnia 7 września 2021 r., sygn. akt II K 1039/20,

**uchyla zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w
mocy postanowienie Sądu I instancji i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Opolu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Opolu postanowieniem z 7 września 2021 r. sygn. akt II K 1039/20, umorzył postępowanie wobec M. J. W. o czyn opisany w pkt VIII aktu oskarżenia, mianowicie o to, że:

w okresie co najmniej od dnia 11 grudnia 2006 r. do 27 sierpnia 2010 r. w Ż.
i innych miastach, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej z

organizowania zbiorowego uczestnictwa w grach hazardowych, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru, jako prokurent spółki I. sp. z o.o. z siedzibą w Ż. do dnia 9 czerwca 2009 r., następnie na podstawie faktycznego wykonywania zajmując się sprawami gospodarczymi i finansowymi ww. Spółki, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami urządzał i prowadził gry na automatach do gier o niskich wygranych wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych, a następnie ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych w ten sposób, że:

1. nie zapewnił, aby osoby zajmujące się sprawowaniem nadzoru nad grami, osoby bezpośrednio prowadzące te gry, obsługujące automaty lub urządzenia do gier uzyskały świadectwa zawodowe, wbrew wymogom przepisu art. 19 ust. 1 oraz art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych, a następnie art. 24 ust. 1 oraz art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych;
2. wbrew zakazowi powierzenia innemu podmiotowi wykonywania czynności związanych z urządzaniem i prowadzeniem gier, tj. art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych, a następnie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, powierzył czynności z zakresu urządzania i prowadzenia gier na automatach do gier o niskich wygranych, zarejestrowanych jako automaty do gier o niskich wygranych spółki I. Sp. z o.o. innemu podmiotowi, który bez zezwolenia i z naruszeniem art. 28 ust. 1 ww. ustaw urządzał i prowadził działalność w zakresie gier na tzw. automatach do gier o niskich wygranych, w tym czerpał zyski z ww. działalności;
3. urządzał i prowadził gry na automatach do gier o niskich wygranych, które w rzeczywistości nie zostały poddane wymagany badaniom upoważnionej jednostki badającej - w tym po wymianie, aktualizacji oprogramowania, (brak tożsamości oprogramowania) co stanowiło naruszenie § 14 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 r. w sprawie warunków urządzania gier i zakładów wzajemnych;

4. urządzał i prowadził gry na urządzeniach zarejestrowanych na ww. spółkę jako automaty do gier o niskich wygranych, które to w rzeczywistości pozwalały na uzyskanie jednorazowej wygranej wyższej od maksymalnej dopuszczalnej wygranej oraz na grę za stawkę wyższą niż dopuszczalna i w związku z tym nie spełniały wymogów technicznych zgodnych dla automatów podlegających przepisom art. 2 ust. 2b ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych, a następnie art. 129 ust. 3 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, i tak odpowiednio:
 1. w okresie od 3 lipca 2008 r. do 2 kwietnia 2009 r. na automacie H. nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] oraz w okresie od 18 lutego 2009 r. do 2 kwietnia 2009 r. na automacie H.1 nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w barze „B.”, O. ul. [...];
 2. w okresie od 8 maja 2009 r. do 15 grudnia 2009 r. na automacie H.1 nr fabryczny HPL [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w lokalu „S.”, K. ul. [...]1;
 3. w okresie od 5 października 2009 r. do 15 grudnia 2009 r. na automacie H.2 nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w pubie „P.”, K. ul. [...]1;
 4. w okresie od 3 sierpnia 2009 r. do 15 lipca 2010 r. na automacie H. nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w barze A., R. ul. [...]2;
 5. w okresie od 1 sierpnia 2008 r. do 17 grudnia 2009 r. na automacie H.2 nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w pubie „J.”, K. ul. [...]3;
 6. w okresie od 1 lipca 2010 r. do 27 sierpnia 2010 r. na automacie F. nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] oraz w okresie od 1 września 2007 r. do 27 sierpnia 2010 r. na automacie C. nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w barze „M.” K. ul. [...]4
 7. w okresie od 2 stycznia 2010 r. do 10 marca 2010 r. na automacie M. nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] oraz w okresie od 1 lipca 2008 r. do 10 marca 2010 r. na automacie H.2, nr fabryczny [...], nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w barze „A.”, B. ul. [...]5

8. w okresie od 1 kwietnia 2009 r. do 23 lutego 2010 r. na automacie H. nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] oraz H. nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w L., S. Ś. ul. [...]6;
9. w okresie od 1 września 2009 r. do 17 marca 2010 r. na automacie H.1 nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] oraz w okresie od 21 września 2009 r. do 17 marca 2010 r. na automacie H. nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w lokalu „M.1”, G., ul. [...]7;
10. w okresie od 1 lutego 2009 r. do 28 stycznia 2010 r. na automacie H. nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] oraz w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 28 stycznia 2010 r. na automacie M., nr fabryczny [...], nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w pizzerii „[...]” Ż. ul. [...]8;
11. w okresie od 20 stycznia 2009 r. do 27 stycznia 2010 r. na automacie H.1 nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] oraz w okresie od 16 września 2009 r. do 27 stycznia 2010 r. na automacie H.1 nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w lokalu W., S. ul.[...]9;
12. w okresie od 5 stycznia 2009 r. do 26 marca 2010 r. na automacie H.1 nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w restauracji „A.”, L. ul. [...]10;
13. w okresie od 12 października 2007 r. do 15 grudnia 2009 r. na automacie C.1 nr fabryczny [...] nr poświadczenia GL-[...] w punkcie gier mieszczącym się w lokalu „P.”, B. ul. [...]11’

zakwalifikowany jako przestępstwo skarbowe z art. 107 § 1 i 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s., na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 44 § 1 pkt 2 k.k.s. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., uznając że doszło do przedawnienia jego karalności, gdyż oskarżony, któremu zarzucono popełnienie w okresie od 11 grudnia 2006 r. do 27 sierpnia 2010 r. przestępstwa skarbowego z art. 107 § 3 k.k.s., został przesłuchany w charakterze podejrzanego w dniu 8 października 2020 r., co oznacza,

że postępowanie w fazie *ad personam* zostało wszczęte po upływie 10 letniego terminu ustania karalności czynu wskazanego w treści art. 44 § pkt 2 k.k.s.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł oskarżyciel publiczny.

Sąd Okręgowy w Opolu postanowieniem z 18 października 2021 r. sygn. akt VII Kz 413/21, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Kasację od postanowienia Sądu Okręgowego w O. wniósł Prokurator Generalny i zaskarżając to orzeczenie w całości na niekorzyść oskarżonego, zarzucił mu rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 94 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 98 § 1 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 458 k.p.k. oraz w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., polegające na przeprowadzeniu nieprawidłowej kontroli odwoławczej, co skutkowało wydaniem przez Sąd Okręgowy niezasadnego orzeczenia utrzymującego w mocy zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego o umorzeniu postępowania przeciwko M. W. w części dotyczącej zarzucanego temu oskarżonemu przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 i 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. z uwagi na ustanie karalności czynu, w wyniku wyrażenia błędnego, rażąco naruszającego przepis art. 15zzr ust. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.) poglądu, iż na mocy powołanej regulacji prawa materialnego nie nastąpiło wstrzymanie, w okresie od dnia 31 marca 2020 r. do dnia 15 maja 2020 r., biegu przedawnienia wskazanego wyżej przestępstwa skarbowego, popełnionego w okresie od 11 grudnia 2006 r. do 27 sierpnia 2010 r., podczas gdy należyta ocena podniesionego w zażaleniu prokuratora zarzutu obrazy prawa materialnego - art. 15zzr ust. 6 wymienionej ustawy z dnia 2 marca 2020 r., zwłaszcza w świetle rezultatu wykładni językowej tego przepisu wskazującej, że ma on zastosowanie także do przestępstw skarbowych popełnionych przed dniem 31 marca 2020 r., winna prowadzić Sąd *ad quem* do konstatacji, iż bieg przedawnienia zarzucanego M. W. w akcie oskarżenia przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 i 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. uległ wstrzymaniu w okresie od 31 marca 2020 r. do 15 maja 2020 r., a tym samym jego karalność, stosownie do brzmienia art. 44 § 1 pkt 2 k.k.s. ustawała z dniem 13 października 2020 r., co w sytuacji dokonania w dniu 8 października 2020 r.

czynności ogłoszenia temu oskarżonemu zarzutu popełnienia wymienionego przestępstwa skarbowego i przesłuchania w charakterze podejrzanego skutkować winno uznaniem, że w okresie 10 lat od popełnienia przestępstwa skarbowego wszczęto postępowanie przeciwko sprawcy, a tym samym zgodnie z treścią art. 44 § 5 k.k.s. karalność czynu została wydłużona o kolejne 10 lat i ustaje z dniem 13 października 2030 r.

Zarzucając powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w Opolu i utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu I instancji oraz o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Opolu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja prokuratora jest oczywiście zasadna, albowiem przedstawiona w niej argumentacja odzwierciedla stanowisko wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 14 września 2022 r. w sprawie o sygn. akt I KZP 9/22.

W rzeczonej uchwale jednoznacznie i trafnie Sąd Najwyższy stwierdził, że *„określone w art. 15zzr ust. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.), dodanym ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 568), wstrzymanie od dnia 31 marca 2020 r. biegu terminu przedawnienia karalności w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia dotyczy przedawnienia karalności tych czynów zabronionych niezależnie od tego, czy zostały popełnione, począwszy od dnia 31 marca 2020 r., czy też przed tą datą”*.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu cyt. uchwały stwierdził, że „wykładnia językowa art. 15zzr ust. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. dodanego ustawą z dnia

31 marca 2020 r. wskazuje na to, że przepis ten obejmuje zarówno czyny popełnione przed jego wejściem w życie, jak i po tym fakcie. Zwrot „przedawnienie nie biegnie” odwołujący się do biegu terminu przedawnienia, nie różnicuje, czy termin ten już wcześniej rozpoczął bieg, czy też nie. Ewentualne wątpliwości interpretacyjne dotyczyć mogłyby czynów popełnionych po wprowadzeniu w życie tej instytucji. Sformułowanie „nie biegnie” mogłoby być bowiem odczytywane jako dotyczące takich terminów, które są już „w biegu”, a więc nie tych, które jeszcze nie zaczęły w ogóle biec. Wówczas należałoby oczekiwać, że ustawa posłuży się terminem „nie rozpoczyna biegu” albo mu podobnym. W toku dalszej argumentacji Sąd Najwyższy podniósł, iż: „Próby odczytywania art. 15zzr ust. 6 w sposób językowo zawężający jego zakres jedynie do terminów przedawnienia, które jeszcze się nie rozpoczęły (a więc do czynów popełnionych począwszy od dnia 31 marca 2020 r.), są nietrafne, gdyż siłą rzeczy musiałyby doprowadzić do zrewidowania sposobu odczytywania przepisu o spoczywaniu biegu terminu przedawnienia w Kodeksie karnym (w systematyce wewnętrznej), a to nie znajduje żadnego racjonalnego uzasadnienia, nie mając oparcia ani w literaturze przedmiotu, ani w orzecznictwie sądowym. Po drugie, względy celowościowe, leżące u podstaw wprowadzenia w okresie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu pandemii instytucji spoczywania terminu przedawnienia, występują w takim samym stopniu zarówno w wypadku czynów popełnionych do dnia 30 marca 2020 r., jak i po tej dacie. Po trzecie, w konsekwencji tożsamyh podstaw aksjologicznych (niezależnie od tego, jak ocenianych w literaturze przedmiotu) rozróżnianie możliwości zastosowania tej instytucji przy tożsamyh uwarunkowaniach faktycznych uzasadniających jej wprowadzenie, nieuchronnie musiałoby prowadzić do stwierdzenia, że art. 15zzr ust. 6 - przy zawężającej jego wykładni - narusza konstytucyjną zasadę równości, albowiem prowadzi do odmiennego ukształtowania sytuacji prawnej sprawców czynów zabronionych przy braku prawnie istotnych elementów faktycznych, które takie zróżnicowanie uzasadniałoby”. Prymat wykładni językowej nad wykładnią systemową i funkcjonalną na gruncie polskiego systemu prawnego jest także przyjmowany powszechnie w piśmiennictwie (por. L. Morawski Zasady wykładni prawa wyd. TNoiK 2006 i cyt. tam literatura).

W świetle powyższego stanowiska Sądu Najwyższego, do okresu przedawnienia karalności czynów w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia, rozpoczętego przed dniem 30 marca 2020 r. doliczyć należy 46 dni, czyli okres spoczywania biegu przedawnienia w okresie od dnia 31 marca do 15 maja 2020 r. W konsekwencji tego, termin przedawnienia karalności czynu zarzuconego M. W., przypadający na 27 sierpnia 2020 r. ostatecznie upływał w dniu 12 października 2020 r. W tym stanie rzeczy ogłoszenie mu w dniu 8 października 2020 r. zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 107 § 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s., zgodnie z art. 44 § 5 k.k.s. w zw. z art. 44 § 1 pkt 2 k.k.s., termin ten przedłużyło o 10 lat.

Stwierdzając zatem, iż przedmiotowy czyn nie jest przedawniony, należało uchylić postanowienie sądu odwoławczego i poprzedzające go postanowienie Sądu Rejonowego w Opolu, który powinien sprawę w tym zakresie rozpoznać ponownie.

Nadmienić na koniec wypada, iż kwestia dotycząca instytucji przewidzianej w art. 2 § 2 k.k.s. (art. 4 k.k.) w realiach niniejszej sprawy ma charakter irrelevantny, gdyż spoczywanie biegu przedawnienia wprowadzone przywołanym art. 15zzr ust. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r., nie modyfikuje ustawowych terminów przedawnienia karalności, przewidzianych w art. 44 § 1 i 5 k.k.s (art. 101 k.k. i art. 102 k.k.).

Biorąc powyższe pod uwagę, postanowiono jak w sentencji.

(BB)

[f.n]

